

UZLAŖTIRMA

KATILIMCI ADALET PROJESİDİR

UzlaŖtırma Nedir : 2005 yılında yürürlüğe giren CMK'nın 253. maddesi ile Türk Hukukunda yerini alan uzlaŖtırma, bir suçun mağduru ve Ŗüphelisi arasında uzlaŖtırmacı vasıtasıyla iletişim kurularak, Ŗüpheli ve mağdurun sorunun çözümüne yaptıkları katkıyla ve ortak iradeleriyle gerçekleşen hukuksal bir sonuçtur.

UzlaŖtırmanın Amacı Nedir? : EŖ, dost, akraba, komŖuluk, bireysel ve toplumsal ilişkilerde işlenen suç nedeniyle sarsılan toplum düzeninde, bu manevi bağlara zarar vermeden olayın en kısa zamanda ve barışçıl bir şekilde çözümlenerek, tarafların ortak iradesiyle toplumsal huzura katkı sağlanmasıdır.

UzlaŖtırmacı Kimdir? : Tarafların tercihlerine göre, bir arada ya da ayrı ayrı olmak üzere görüşmeler yaparak, Ŗüpheli ile mağdur arasındaki iletişimi sağlayan, Cumhuriyet Başsavcılığı gözetiminde görev yapan tarafsız, hukuki konularda bilgisi ve deneyimi olan eğitim görmüş uzman kişiye uzlaŖtırmacı denir.

UzlaŖtırmada Ücret: UzlaŖtırmacı ücreti, Ŗüpheli ya da mağdurdan alınmamaktadır. UzlaŖtırmacı ücreti 2015 yılı için en fazla 400 TL olup, bu ücret Adalet Bakanlığı tarafından ödenmektedir. Ancak uzlaşma sağlanamazsa yargılama masrafı olarak değerlendirilir.

Hangi Suçlarda UzlaŖtırma Vardır: CMK'nın 253 maddesinde bu suçlar sınırlı olarak belirtilmiştir.

TCK'da uzlaşma kapsamına giren suçlar:

- 1)TCK'nun 86. md. Kasten Yaralama (3. fıkra hariç)
- 2)Taksirle Yaralama (TCK 89)
- 3)Tehdit (TCK 106/1-2 cümle)
- 4)Konut Dokunulmazlığının İhlali (TCK 116)
- 5)İş ve Çalışma Hürriyetinin İhlali (TCK 117)
- 6) Kişilerin Huzur ve Sükununu Bozma (TCK 123)
- 7) Hakaret (TCK 125) (Kamu görevlisine hakaret hariç)
- 8) Kişinin Hatırasına Hakaret (TCK 130)
- 9) Haberleşme Gizliliğinin İhlali (TCK 132)
- 10) Kişiler Arasındaki Konuşmaların Dinlenilmesi ve Kayda Alınması (TCK 133)
- 11) Özel Hayatın Gizliliği (TCK 134)

- 12) Hakkı Olmayan Yere Tecavüz (TCK 154)
- 13) Bedelsiz Senedi Kullanma (TCK 156)
- 14) Kaybolmuş veya Hata Sonucu Ele Geçmiş Eşya Üzerinde Tasarruf (TCK 160)
- 15) Açığa İmzanın Kötüye Kullanılması (TCK 209)
- 16) Aile Hukukundan Kaynaklanan Yükümlülüğün İhlali (TCK 233/1)
- 17) Çocuğun Kaçırılması ve Alıkonulması (TCK 234/3)
- 18) Ticari Sır, Bankacılık Sırrı veya Müşteki Sırrı Niteliğindeki Bilgi veya Belgelerin Açıklanması (TCK 239)
- 19) Yabancı Devlet Başkanına Karşı Suç (Şikayete tabi suçlarda TCK 340/2)
- 20) Yabancı Devlet Bayrağına Karşı Hakaret (TCK 341)

Özel kanunlarda yer alan şikayete bağlı olması nedeniyle uzlaşmaya tabi olan suçlara örnekler;

- 1) 556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
- 2) Ticari İşletme Rehni Kanunu
- 3) Zeytincinin Islahı ve Yabanilerinin Aşılştırılması Hakkındaki Kanun
- 4) 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu
- 5) Türk Ticaret Kanunu
- 6) 5042 sayılı Yeni Bitki Çeşitlerine Ait Islahatçı Hakların Korunmasına İlişkin Kanun
- 7) İcra ve İflas Kanunu
- 8) Patent Haklarının Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname

Uzlaştırma Sistemine Nasıl Girilir: İzmir Cumhuriyet Başsavcılığınca telefonunuza gönderilen mesaj ile davet edilip geldiğiniz konferans salonunda uzlaşma bürosunda görevli Cumhuriyet Savcısı tarafından yapılan bilgilendirme sonrası uzlaşma sistemine girmek isterseniz, düzenlenmiş uzlaşma teklif formunu imzalamanız yeterli olacaktır. İki tarafın da kabulü ile uzlaştırmacı yönetiminde uzlaştırma müzakereleri başlar.

Uzlaştırma Müzakerelerinin Süresi, Gizliliği ve Yapılan Açıklamaların Delil Niteliğinde Olmaması: Uzlaştırmada süre 30 gündür. Bu süre bir defaya mahsus olmak üzere 20 gün daha uzatılabilir. Uzlaştırma müzakereleri gizlidir. Uzlaştırma müzakeresi sırasında yapılan açıklamalar herhangi bir soruşturmada veya mahkemede delil olarak kullanılmaz.

Uzlaştırma Sonucu Düzenlenecek Raporun Hukuki Niteliği: Tarafların özgür iradesiyle yapılan müzakereler sonucunda düzenlenecek rapor taraflar tarafından imzalanıp, uzlaştırmacı tarafından Cumhuriyet Savcısına sunulur.

Uzlaşma başarısız ise şüpheli hakkında kamu davası açılır.

Taraflar uzlaşmışlar ise Cumhuriyet Başsavcılığınca kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilir.

Uzlaşma sağlandıysa uzlaşmanın konusu suç nedeniyle tazminat davası açılmaz. Ancak uzlaşmanın konusu maddi edim ise ve şüpheli bu edimi yerine getirmez ise uzlaştırma raporu İcra İflas Kanununun 38. maddesinde belirtilen yazılı ilam mahiyetine haiz belgelerden sayılır. Suçtan zarar gören kişi uzlaştırma raporu ile icra dairesine başvurup alacağının tahsili yoluna gidebilir.

Uzlaştırma Sistemine Girince Hak Kaybı olur mu? : Uzlaştırma sistemine girmek hiçbir hak kaybına yol açmaz, müşteki açısından şüpheliyi affetmek, şikâyetinden vazgeçmek anlamına gelmediği gibi şüpheli açısından da suçun kabulü anlamına gelmemektedir. Uzlaştırma, maddi ve manevi problemlerin uzlaştırmacı yönetiminde tarafların ortaklaşa belirleyecekleri çözüm için şüpheli ve mağdura tanınan bir fırsattır.

Uzlaştırma Sistemine Giren Şüpheli Ne Kazanır? : Uzlaştırma sistemine girmezseniz açılacak ceza davasının sonucu olarak hapis cezası, para cezası ve sabıka kaydı ihtimali ile verilen zarar nedeniyle hukuk davasının konusu olabilecek maddi ve manevi tazminat talebi içeren davaların söz konusu olabileceği, ancak uzlaştırma sistemine girerseniz ve uzlaşma başarılı olur ise, bir ay gibi kısa bir sürede yukarıdaki tüm ihtimaller ortadan kalkarak dosyanız kapanabilecektir.

Uzlaştırma Sistemine Giren Mağdur Ne Kazanır? : Mağdur hukuk mahkemesinde dava açarak alabileceği maddi ve manevi tazminat istemlerini uzlaşma sisteminde talep edebileceği gibi, genel ahlaka aykırı olmayan farklı isteklerde de bulunabilir. Uzlaşma sisteminde mağdur harcama yapmaksızın çok kısa bir zamanda isteklerine kavuşma imkanına sahip olabilir.

Mağdur şüpheliden Neler İsteyebilir ? :

- 1- Şüpheliden kendisine verdiği zarar nedeniyle zararın giderilmesine yönelik maddi ya da manevi tazminat talebinde bulunabilir.
- 2- Şüphelinin kendisine verdiği zararı aynen gidermesini isteyebilir. (Örneğin trafik kazasında zarar gören bisikletinin tamiri ya da yenisinin alınması, kırılan telefonunun tamiri ya da yenisinin alınması vb.)
- 3- Şüphelinin kamu yararına belli bir süre hizmet etmesini isteyebilir. (Örneğin, huzur evinde yaşlılara kitap okumak veya bahçe düzenlemesinde çalışmak gibi)
- 4- Şüphelinin kendisinden özür dilemesini isteyebilir.

5- Şüphelinin kamu yararına çalışan derneklere ve vakıflara yardımda bulunmasını isteyebilir. (Örneğin; Çocuk İzlem Merkezine giyim ya da gıda yardımı yapması, Türk Hava Kurumu, Mehmetçik Vakfı, Kızılay, Yeşilay gibi kendilerinin belirleyeceği kamu yararına çalışan derneklere ve vakıflara yardımda bulunmasını isteyebilir.)

6- Şüpheliden, ihtiyaç sahibi bir insana maddi yardımda bulunmasını isteyebilir.

7- Şüphelinin topluma faydalı bir hizmette ve sosyal yardım projelerinde yer almasını isteyebilir. (Örneğin; şüpheliden, ölmüş bir yakını için lokma dağıtılmasını, aşure dağıtılmasını, iftar yemeği verilmesini, mavi kapak toplamasını, kamu gözetiminde çevre temizliği yapmasını, hayvan barınaklarına mama bağışlamasını isteyebilir.)

Yukarıdaki örneklerden anlaşılacağı üzere mağdurun talepleri konusunda bir sınırlama yoktur. Ancak talepler yasalara, insan haklarına ve genel ahlaka aykırı olamaz.

İLGİNÇ ÖRNEKLER

Mahalleliden Pankartla Özür Diledi

Komşularıyla kavga edip hakaret eden aile, müşterinin talebi üzerine balkonlarına “Mahallemize yaşattığımız sıkıntıdan dolayı özür dileriz” pankartı asarak hem komşuluk ilişkilerine zarar vermemiş oldular, hem de haklarında dava açılmamış oldu.

Kitap Okudu

Kasten yaralama suçunu işleyen şüpheli, mağdurun talebi üzerine Görme Engelliler Okulu’nda bir gün kitap okuduktan sonra hakkında dava açılmadı.

Dershane Ücretini Karşıladi

Lise son sınıf öğrencisi olan mağdurun maruz kaldığı trafik kazasında bacağının kırıldığı, kazaya karışan şüphelinin, mağdurun gittiği dershanenin ücretini ödemesiyle uzlaşmanın sağlandığı. Böylece şüpheli, hakkında açılacak olan davadan kurtulduğu gibi, bir öğrencinin öğrenimine de maddi destekte bulunmuş oldu.

Çocuk Esirgeme Kurumu’na Bağışta Bulundu

Trafik kazasında yaralanan mağdurun talebi üzerine, şüphelinin Çocuk Esirgeme Kurumu’na 1000 TL bağışta bulunduğu, yapılan bağış sonucunda dosyanın kapandığı.

Huzur Evine Pide, Ayran Dağıttı

Trafik kazasında yaralanan bir kişi, kendisine çarpan pide ustasıyla anlaştı. Pideci, bir huzur evine öğle yemeğinde 100 pide ve ayran dağıtınca uzlaşma sağlandı.

Mavi Kapak Topladı

Mağdur, motosikletle kendisine çarpıp bacağını kıran şüpheliden, uzlaşma şartı olarak engelliler için 1000 adet kapak toplamasını istediği, ancak şüphelinin ise 8000 adet kapak topladığı, kapakların teslim edildiği kurum tarafından kendisine teşekkür plaketi verildiği, bu kapaklarla onlarca engelli için tekerlekli sandalye alındığı ve uzlaşmanın sağlandığı.

Çay Ismarlayıp, Özür Diledi

Belediye otobüs şoförü olan müşteki ile taksi şoförü olan şüpheli trafikte tartıştı. Müşteki trafikte kendisine hakaret eden şüpheli ile özür dilemesi ve çay ısmarlaması şartıyla uzlaştı

Yüksek Tazminat Ödedi

Trafik kazasında hayati tehlike geçirerek vücudunda ciddi kırıklara yol açılıp, boynundan aşağısı felç olan mağdurun ailesi ile 140,000 TL karşılığında uzlaşmaya varan şüpheli hakkında dava açılmadan dosya kapandı. Böyle bir olaya sebebiyet verdiği için çok pişman olup, vicdan azabı çeken şüpheli, uzlaşmaya varıldıktan sonra "bu gece rahat uyuyacağım" dedi. Şüpheli hakkında dava açılmadığı gibi, vicdani huzura da kavuşmuş oldu.

Lösemi Hastası Bir Gence Genç Odası ve Bisiklet Alındı

Kasten yaralama olayın mağdurunun talebi üzerine, şüphelinin, yoksul bir ailenin lösemi hastası olan bir çocuğuna genç odası ve bir bisiklet almasıyla taraflar arasında uzlaşma sağlandı.

Çocuk Esirgeme Kurumuna Ayakkabı Alındığı :

Hakaret suçunun mağduru olan şüphelinin özür dileyerek çocuk yuvasıyla yapılan görüşmede 10 çift spor ayakkabı ihtiyacı olduğunun bildirilmesi üzerine, şüphelinin bu ayakkabıları çocuk yuvasına teslim etmesiyle uzlaşmanın sağlandığı.

Huzurevinde Yaşlılarla Vakit Geçirme:

Taksirle yaralama olayının şüphelisi, mağdurun talebiyle huzurevinde 10 iş günü sabah 08:00 ile 13:00 saatleri arasında yaşlılarla ilgilenmesi karşılığında uzlaşmanın sağlandığı.

Yukarıdaki örneklerden anlaşılacağı üzere tarafların kendi özgür iradeleriyle uzlaşarak verdikleri karar vicdanları tatmin ediyor, huzura kavuşan tüm taraflarla birlikte toplum da kazanıyor.

SON SÖZ : Mahkemesiz de çözüm var. Karar sizin.